

Konjunkturstatistik över vakanser (KV)

2007

AM0701

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	6
1.4	Dokumentation och metadata	6
2	Uppgiftsinsamling	7
2.1	Ram och ramförfarande	7
2.2	Urvalsförfarande	7
2.3	Mätinstrument	8
2.4	Insamlingsförfarande	8
2.5	Databeredning	9
3	Statistisk bearbetning och redovisning	10
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	10
3.2	Redovisningsförfaranden	11
4	Slutliga observationsregister	12
4.1	Produktionsversioner	12
4.2	Arkiveringsversioner	12
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	12

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Vakanser och arbetslöshet

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja, undersökningen ingår i Sveriges officiella statistik.

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Vedrana Milosevic
Telefon: 019-17 65 83
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Vedrana Milosevic
Telefon: 019-17 65 83
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och SCB:s föreskrifter, SCB-FS 2003:15.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns

dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Enkäter arkiveras i två år efter avslutad produktionsomgång och gallras därefter under förutsättning att registret är arkiverat.

0.9 EU-reglering

Sedan 2003 har nationell insamling inom EU skett under så kallat "gentlemen's agreement".

0.10 Syfte och historik

Syftet är att med hög precision beskriva efterfrågan på outnyttjad arbetskraft – vakanserna - samt lediga jobb. Uppgifter presenteras för hela arbetsmarknaden fördelat på bransch, region och storleksklass.

Undersökningen inleddes under tredje kvartalet år 2000.

Från och med tredje kvartalet 2004 används en ny struktur på hjälpinformationen. Detta kan medföra en viss nivåskillnad gentemot tidigare skattningar. I uppgifterna för jämförelsekvartalet har den nya strukturen använts.

Inför andra kvartalet 2006 ändrades designen på undersökningen för offentlig sektor då målobjekt ändrades från arbetsställe till juridisk enhet. Detta påverkar nivån på det redovisade antalet jobb och jämförelser kan därför inte göras med tidigare redovisade uppgifter för offentlig sektor. För offentlig sektor samlas inte längre uppgifter in om de lediga jobben är bemannade eller obemannade. Därmed går det inte härleda antalet vakanser och redovisning av dessa upphör från och med andra kvartalet 2006 för offentlig sektor.

0.11 Statistikanvändning

Statistiken används av Arbetsmarknadsstyrelsen, Medlingsinstitutet, Närings- och Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet samt Riksbanken. Statistiken används även av universitet och fristående forskare.

0.12 Uppläggning och genomförande

Samtliga aktiva arbetsställen i Företagsdatabasen (FDB) som har minst 1 anställd utgör ramen för undersökningen. Uppgifter avseende privat sektor samlas in via en postenkät. Urvalsramen för privat sektor stratifieras efter variablerna storleksklass och branschtillhörighet. Beroende på strukturen inom de olika branscherna totalundersöks vissa strata medan ett urval av arbetsställen dras från de resterande stratum. Storleken på urvalet är cirka 16 600 arbetsställen i privat sektor. Förändringen av stratifieringen inom privat sektor inför andra kvartalet 2006 – branschspecifik storleksklassindelning av stratum- har genomförts i syfte att förbättra precisionen i skattningen.

I offentlig sektor är urvalsstorleken ca 790 juridiska enheter. Ramen stratifieras efter sektor och storleksklass. Samtliga kommuner och landsting ingår i undersökningen för offentlig sektor. Statliga organisationer med fler än 300 anställda totalundersöks. Bland resterande juridiska enheter dras ett obundet slumpmässigt urval (OSU) inom respektive stratum. Objekt från urvalsundersökta strata svarar på enkäten en gång per kvartal.

0.13 Internationell rapportering

SCB skickar kvartalsvis uppgifter om lediga jobb uppdelat per bransch och län till Eurostat. Statistiken är en del Eurostats program Short Term Statistics.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Under 2006 har ett utvecklingsarbete genomförts för att utvärdera sättet som de insamlade uppgifterna granskas. Detta har genomförts som en del i ett större arbete där granskningen för ett flertal företagsbaserade undersökningar har varit föremål för utredning. Detta skall följas av ett fortsatt arbete som kan leda till väsentliga förändringar i hur undersökningens insamlade uppgifter granskas.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Arbetsställe

1. Antalet lediga jobb
2. 2a. Obemannat trots att bemanning önskades på redovisningsdagen.
2b. Obemannat därför ingen bemanning önskas eller planeras efter redovisningsdagen
- 3a. bemannat av avgående medarbetare
- 3b. bemannat av vikarie eller tillfälligt anställd
- 3c. bemannat av personal från banningsföretag eller av konsult

Frågebatteriet är uppställt på så sätt att uppgiftslämnaren inte behöver göra en egen tolkning av vakansbegreppet. Vi kan genom de redovisade uppgifterna härleda antalet vakanser.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Arbetsgivare registrerade som aktiva och som har anställda	Sektor, Bransch, Storleksklass, Region, Bemanningstyp	Lediga jobb	Antal, Förändringstal
	Bransch, Storleksklass, Region	Vakanser	Antal, Förändringstal
	Bransch, Storleksklass, Region	Rekryteringsgrad	Andel
	Bransch, Storleksklass, Region	Vakansgrad	Andel
	Bransch, Region	Genomsnittlig rekryteringstid	Andel

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningen presenteras kvartalsvis i Statistiskt meddelande AM 46. Publikationen innehåller tolv tabeller och en internationell jämförelse. En elektronisk version finns tillgänglig på SCB:s webbplats. Där finns också pressmeddelanden, en kort presentation av undersökningen, samt även ett par tabeller och diagram samt vetenskapliga artiklar baserade på undersökningens statistik. I Sveriges Statistiska databaser finns tio tabeller redovisade.

Det slutliga observationsregistret sparas för vidareanvändning.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistiken finns dokumenterad i Beskrivning av statistiken med kvalitetsdeklaration samt enligt SCB:s dokumentationsmodell.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Urvalsramen skapas ur SCB:s Företagsdatabas (FDB) två gånger per år, i mars och augusti. Urvalet i mars används för kvartal 2 och 3. Urvalet i augusti används för kvartal 4 och 1. Urvalsramen består av de arbetsställen/enheter som är registrerade som aktiva och som har en anställd eller mer. Urvalsramen består av två delar, privat sektor och offentlig sektor, och ramarna bearbetas olika beroende på sektor.

Privat sektor: Objekt är arbetsställe. Kriterierna som ställs till FDB är sektorskoder 1, 2, 6, 7 och sektorkod 320, 413, 423 i kombination med ägarkategori 10, 20, 30 samt juridisk form 49. De sista sektorsgrupperna avser statligt-, landstings- och kommunalägda aktiebolagen.

Offentlig sektor: Beträffande offentlig sektor skapas urvalsramen från FDB bestående av juridiska enheter som är aktiva och som har en anställd eller mer.

Övertäckningen uppgår till fyra procent för privat sektor och tre procent för offentlig sektor. För att kompensera undertäckningen dras nytt urval varje halvår.

2.2 Urvalsförfarande

Urvalsdesignen som används är stratifierat urval med OSU inom stratum. Ramen stratifieras efter storleksklass och bransch.

Storleksklassindelningen är anpassad efter strukturen i branschen i syfte att skapa så homogena stratum som möjligt. Ramen allokeras med hjälp av en algoritm för att fastställa hur många arbetsställen som ska dras från varje stratum. Utgångsläget för beräkningen skiljer sig mellan privat sektor och offentlig sektor.

Privat sektor

Samtliga strata innehållande arbetsställen som enligt ramen har över ett visst antal anställda totalundersöks. Gränsen är anpassad efter strukturen i branschen och ligger omkring 100 anställda.

Bland de strata som består av arbetsställen som skall undersökas på urvalsbasis dras ett urval så att det totala antalet i urvalet tillsammans med arbetsställena i de totalundersökta strata uppgår till 17 000 st. Urvalet från de strata som inte totalundersöks delas i tre delar och varje del svarar för var sin månad i kvartalet.

Utgångspunkten för allokeringen är den på förhand givna stickprovsstorleken 17 000 med restriktionen att alla strata skall få så lika relativa medelfel som möjligt. För att åstadkomma detta behövs information om hur stora varianserna förväntas vara i respektive stratum. Den informationen hämtas från resultatfilen avseende den senaste publicerade kvartalsomgången. Varianserna från den perioden skattas i början av allokeringsprogrammet, och används i en senare del av programmet som input i algoritmen.

Offentlig sektor

Separata urval dras för varje sektor d.v.s. stat, kommun och landsting. Samtliga landsting omfattas av undersökningen. . Samtliga kommuner och landsting ingår i undersökningen för offentlig sektor. Statliga organisationer med fler än 300 anställda totalundersöks.

Vid allokeringen av urvalen inom den offentliga sektorn utgår man från specificerade relativa medelfel för varje redovisningsgrupp, och algoritmen beräknar sedan den stickprovsstorlek som förväntas krävas för att uppnå den önskade precisionen. Liksom för privat sektor skattas de förväntade varianserna i varje stratum från resultatfilen avseende den senaste publicerade kvartalsomgången. Dessa används senare som input i algoritmen som minimerar den totala stickprovsstorleken under bivillkoren avseende de specificerade medelfelen.

2.3 Mätinstrument

Uppgiftsinsamling sker i huvudsak via postenkät och insamlingsverktyget ELIS. Insamlingen är till de delar där det är samma kontaktperson, samordnad med undersökningen Kortperiodisk sysselsättningsstatistik. Med enkäten följer ett följebrev, svarskuvert och, vid inträdet i undersökningen, en vägledning. Resurser vid SCB:s Intervjuenhet används också för insamling.

2.4 Insamlingsförfarande

Efter att ett nytt urval dragits skickas ett förhandsbrev ut till de arbetsställen som inte fanns med i det tidigare urvalet för undersökning. I förhandsbrevet ges information om vad som väntar samt att uppgiftslämnaren med vändande post skall ange kontaktperson och ev. adressändringar. Enkäten skickas ut ca en vecka efter referensdagen.

Brevpåminnelser skickas ut den första arbetsdagen efter sista svarsdag och försändelsen innehåller ett påminnelsebrev samt en ny enkät. Påminnelser skickas endast till arbetsställen i stratum som inte totalundersöks eftersom arbetsställen tillhörande totalundersökta strata indirekt påminns med nästa månads blankett. Vid ett nytt urval används även ett Tack och Påminnelsekort vilket skickas ut ca en vecka *innan* sista svarsdag och som uppmanar uppgiftslämnaren att det är dags att skicka in enkäten.

Det ovägda bortfallet uppgår till omkring åtta procent i privat sektor och en procent i offentlig sektor. Det storleksvägda bortfallet uppgår till omkring sex procent i privat sektor och till en procent i offentlig sektor.

2.5 Databeredning

När enkäten ankommer genomgår den först en manuell förgranskning och syftet är att avgöra om enkäten behöver behandlas på något sätt. När postenkäterna gått igenom den manuella förgranskningen förs de vidare till skanning och dataregistreringsgranskning. Skanningsprocessen har fyra steg: skanning, tolkning, verifiering och överföring. I skanningsprocessen utförs granskning av enkäter både automatiskt och manuellt i programmet Eyes and hands. Dataregistreringsgranskningen syftar till att upptäcka skanningsfel.

När materialet är granskat överförs det till databasen för ytterligare granskning som syftar till att upptäcka avvikelser som kan utgöra fel. Fel kan uppstå som föranleder antingen att man kontaktar uppgiftslämnaren eller FDB för att kontrollera vad som har hänt på arbetsstället, t.ex. nedläggning, konkurs eller omorganisation.

Efter dataregistrering sker produktionsgranskning. Varje fel som upptäcks följs av en felkod och en feltext. Meddelandena anges i datasystemet med sifferkod och klartext. Till grund för feltexterna ligger de granskningsgränser som är inlagda i systemet. Dessa gränser är baserade på ämneskunskap och erfarenhet av de ”fel” uppgiftslämnarna vanligen gör. De uppenbara fel som upptäcks, verifieringsfel etc., åtgärdas omgående. Vid eventuella kvarstående ”fel” kontaktas uppgiftslämnaren för komplettering eller korrigerande av lämnade uppgifter och för eventuella förklaringar som kan motivera att blanketten skall godkännas trots att uppgifterna faller utanför gällande gränser. En kommentar ska i dessa lägen göras.

När allt material för en produktionsomgång samlats in granskas materialet på den nivå som det ska publiceras. Granskningen utförs på tabellcells nivå och syftar till att identifiera objekt som har stor påverkan på skattningen av totalen. Outputgranskningen utförs i SAS-insight.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Syftet med resultatframställningen är att kunna producera skattningar av totaler och deltotaler för lediga jobb och vakanser för den privata- respektive offentliga sektorn både på bransch- och regionnivå med så hög precision som möjligt. Processen resulterar i publicering enligt en av produktansvarig förutbestämd plan. Filer ska även genereras för uppdragsprocessen för att kunna förse eventuella kunder med specialbearbetningar av resultatet.

Månadsskattningarna görs med standardmetoder. Månadsskattningarna för privat sektor baseras på ett urval om 7 800 arbetsställen.

Kvartalsskattningen görs genom att väga samman månadsskattningarna och omfattar 23 500 observationer. Problemet är dock att månadsskattningarna inte är oberoende av varandra när en tredelningen av urvalet har gjorts. Visserligen kan unbiased punktskattningar erhållas standardmässigt men standardskattningen av medelfelen blir biased i de fall urvalsfraktionerna i strata är stora. Denna bias kan dock elimineras genom att göra mätningar alla tre månader i de strata där urvalsfraktionen är stor. I de strata som inte totalundersöks är urvalsfraktionerna i allmänhet små varför problemet med medelfelsskattningarna är litet. Effekterna av den slumpmässiga tredelningen har utretts i Andersson, C. ”Effekter av att dela upp ett urval i två eller flera slumpgrupper”, SCB/AM 1999.

Månadstotaler

För månad i skattas totalen $t_i = \sum_h \sum_{U_h} y_{ik}$ med $\hat{t}_i = \sum_h \frac{N_h}{n_{hi}} \sum_{s_{hi}} y_{ik}$, där

U_h är mängden arbetsställen (AS) i stratum h , $h=1, 2$,

y_{ik} är värdet på y_i för det k :te AS:et, $i=1, 2, 3$,

N_h är antalet AS i h ,

N_{hi} är antalet utvalda AS i stratum h till månad i ,

s_{hi} är mängden AS som tillhör stratum h i urvalet till månad i .

(I det fall bortfall förekommer så är n_{hi} antal svarande AS och s_{hi} responsmängden.)

I stratum 1 gäller att $n_{hi} \approx n_{ah}/3$ och i stratum 2 gäller att $n_{hi} \approx n_{ah}$ för alla i .

Rent tekniskt bildas nya substrata av stratum 1, ett för varje månad.

Variansen för \hat{t}_i skattas på vanligt sätt vid stratifierat OSU.

Punkt- och medelfelsskattningarna är unbiased under förutsättning att eventuellt bortfall inte har någon snedvridande effekt.

När hjälpinformation utnyttjas tillkommer inget egentligt nytt, estimationen för varje månad behandlas på ett standardmässigt sätt. Dvs.

$$\hat{t}_i = \sum_h \frac{N_h}{n_{hi}} \sum_{s_{hi}} g_{ik} y_{ik}, \text{ där } g_{ik} \text{ är en funktion av hjälpinformationen som}$$

används för den i :te månadens skattning.

Kvartalsmedelvärden

Ett kvartalsmedelvärde skattas med $\hat{t} = \sum_i w_i \hat{t}_i$ där w_i ej beror på urvalet och är valda så att $\sum_i w_i = 1$, t ex $w_i = 1/3$ för alla i .

Under förutsättning att y_{1k}, y_{2k}, y_{3k} har värden för alla k som tillhör de arbetsställen i strata som totalundersöks så kan kvartalsmedelvärdet skattas på vanligt sätt. Detta sker genom att först skatta de tre totalerna och därefter summera dem.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten från undersökningen presenteras kvartalsvis i Statistiskt meddelande AM 46. Redovisning sker 45-50 dagar efter undersökningsperiodens slut. Publikationen innehåller tolv tabeller och en internationell jämförelse. En elektronisk version finns tillgänglig på SCB:s webbplats. Där finns också pressmeddelanden, en kort presentation av undersökningen, samt även ett par tabeller och diagram samt vetenskapliga artiklar baserade på undersökningens statistik. I Sveriges Statistiska databaser finns tio tabeller redovisade.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Konjunkturstatistik över vakanser
Registervariant	Privat och offentlig sektor
Registerversion	Kvartal 3 2007

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången